

[Formanden.]6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om en særlig ydelse til enlige mødre.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om udskydelse af revision af lov om erhvervsvejledning.

Mødet hævet kl. 16³⁵.

82. møde.

Onsdag den 3. april kl. 13.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Jeg har den ære på venstres vegne at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om udsættelse af tidspunktet for den nye sygeplejerskeuddannelses gennemførelse.

Som de ærede medlemmer sikkert erindrer, trådte den nye lov om sygeplejersker i kraft den 1. juli 1956, og den blev efterfulgt af en kongelig anordning af 30. januar 1957, der fastlagde de nærmere regler for sygeplejerskeuddannelsen. Nyordningen forudsætter en omfattende teoretisk uddannelse og en ny tilrettelæggelse af den praktiske uddannelse. Den nye uddannelsesordning skulle efter den kongelige anordning træde i kraft den 1. april 1958. Når mit parti nu foreslår udsættelse heraf i to år, indtil den 1. april 1960, skyldes dette bl. a., at ordningen efter vor opfattelse ikke kan gennemføres uden betydelig merudgift for såvel amtskommunerne som bykommunerne. Uddannelsen er blevet så koncentreret og så omfattende, at den ved adskillige sygehuse må antages ikke at kunne gennemføres

uden et ikke uvæsentligt nybyggeri til elevværelser og til undervisningslokaler. Der skal ansættes instruktionssygeplejersker, og ordningen nødvendiggør for alle sygehuses vedkommende periodevis antagelse af ekstra arbejdskraft, når eleverne — som det ikke var tilfældet tidligere — trækkes ud til teoretisk uddannelse.

Efter vor opfattelse taler såvel landets som amtskommunernes økonomiske stilling for en udsættelse; en ikke strengt nødvendig nyudgift kan efter vor opfattelse undgås. Hertil kommer yderligere, at de færreste sygehuse er forsvarligt forberedt på at gennemføre nyordningen og derfor efter min tro ikke vil være i stand til at gennemføre den. Den tid, der har været levnet til denne forberedelse, har ganske simpelt været alt for kort; forsøg burde måske først være gjort på enkelte sygehuse, således at man gennem disse forsøg kunne indhøste erfaringer og på grundlag af disse erfaringer bygge den mest praktiske og billigste nyordning op.

Jeg tror, at den højtærede indenrigsminister og det høje folketing ville gøre en særdeles god gerning ved at imødekomme vort ønske vedrørende denne sag.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte forslag til folketingsbeslutning vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *A. C. Normann* til ministeren for handel, industri og søfart:

„Har ministeren for handel, industri og søfart under hensyn til tilgangen af lærlinge til håndværksfagene taget spørgsmålet om det økonomiske grundlag for en videre udvikling af lærlingefagskolerne op til overvejelse?“

A. C. Normann: Efter at vi har fået den nye lærlingelov gennemført, retter opmærksomheden sig fra mange sider imod mulighederne for lovens udnyttelse, det vil navnlig sige mod mulighederne for oprettelse af flere lærlingekontrakter.

Der er fremkommet mange udtryk for tilfredshed med loven, men enkelte mestre

[A. C. Normann.]

inden for håndværksfagene nærer dog stadig betænkeligheder, der hæmmer lærlingetilgangen, og som det både ud fra et beskæftigelsesmæssigt og et produktionsmæssigt synspunkt vil være nyttigt at formindske.

Bl. a. nærer vel nok en del mindre mestre ængstelse for ikke at kunne skaffe lærlingene en tilstrækkelig alsidig uddannelse, oftest ud fra en ansvarsfølelse, som der i og for sig kun er grund til at glæde sig over, men resultatet kan blive færre lærlinge, end der er kontraktmuligheder for. For mestre, der ellers ville vige tilbage for dette ansvar ved at påtage sig de unges uddannelse, eventuelt fordi deres virksomhed er noget ensidig, eller fordi værkstedet ikke er moderne nok i den tekniske indretning, vil adgangen til at sende lærlingene på en fagskole til komplettering af manglende færdigheder være en stor betryggelse, og enkelte fag har allerede taget denne opgave op. Men byrderne er meget betydelige for mestrene og for disses organisationer. Det er derfor, jeg har spurgt den højtærede handelsminister, hvilke overvejelser ministeriet har foretaget med hensyn til disse skolers økonomiske grundlag for en videre udvikling.

Det er udmærket med den forbedrede undervisning i henhold til den nye lov, og bestræbelserne følges meget godt op, så vidt jeg kan se, af arbejdsmarkedskommissionen, bl. a. gennem henvendelser til fagene, men det er jo afgørende, at fagenes ledere vil og kan bevæge fagenes folk til at gå ind for lærlinguddannelsen, og ingen af disse bestræbelser får tilstrækkelig virkning, hvis mestrene, som er den bestemmende part, ikke kan overbevises om, at de med fordel kan ansætte lærlinge.

Det radikale venstre tror altså, at det er meget vigtigt, at man snarest får planlagt den administration, der skal danne grundlaget for fagskolernes eksistens fremover.

Jeg har også det indtryk, at man både i handelsministeriet og i økonomi- og ar-

bejdsministeriet ser med velvilje på skolerne og tror på deres gode indflydelse på lærlingetilgangen, og at man er interesseret i at imødegå den agitation, der endnu fra visse sider inden for håndværket rettes imod ansættelsen af flere lærlinge. En udtalelse, den højtærede handelsminister har fremsat for nylig, efter at mit spørgsmål var blevet anmeldt, har bestyrket mig i denne opfattelse af regeringens stilling.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Det er jo rigtigt, som det ærede medlem fremhævede i sit spørgsmål, at den nye lærlingelov i sin § 13, stk. 2, har givet nærmere bestemmelser om indførelse af forskoling og anden supplerende af den praktiske uddannelse, en bestemmelse, der skulle gøre det muligt at få flere mestre til at antage lærlinge. Indførelsen af disse uddannelsesformer vil imidlertid medføre forøgede udgifter både til gennemførelse af selve undervisningen og til indretning af værkstedsklasser m. v. Da det næppe er muligt for de enkelte fag at afholde en sådan stigning i udgifterne, vil det være nødvendigt at forhøje det offentlige og især statens tilskud til disse nye uddannelsesformer.

Det må imidlertid være en forudsætning for at søge gennemført en sådan forhøjelse, at man får kendskab til, hvorledes undervisningen ønskes indrettet inden for de forskellige fag, og hvilke udgifter man regner med der vil være forbundet hermed. Forskoling i egentlig forstand er hidtil kun indført inden for typograffaget i København, og denne undervisning er for speciel til at kunne danne grundlag for en ændring af tilskudsreglerne. Vi har imidlertid i handelsministeriet for nogle dage siden fået oplysning om, at man inden for maskinarbejderfaget og murerfaget tænker på at optage forsøg med forskoling. Jeg håber, at det på grundlag af de forestående forsøg i forbindelse med tilsvarende ønsker inden for andre fag vil være muligt at tilvejebringe tilstrækkelige oplysninger om de med en sådan undervisning forbundne udgifter, således at

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

vi kan fremsætte forslag om ændrede tilskudsregler for disse undervisningsformer.

Det er endvidere sandsynligt, at de i lærlingeloven givne retningslinjer for ændring af hele den supplerende tekniske lærlingeundervisning vil nødvendiggøre omfattende ændringer i finansieringen af undervisningen, herunder også af forholdet mellem kommunernes og statens bidrag. Derfor har vi fra ministeriets side taget skridt til forhandlinger herom med de kommunale organisationer.

De bevilgende myndigheder er desuden anmodet om tilslutning til optagelse på tillægsbevillingsloven af en tekstanmærkning, hvorefter statslån til opførelse af nye skolebygninger skulle forhøjes fra de nuværende 33 $\frac{1}{3}$ pct. til 50 pct. af byggeomkostningerne, medens lån til større ombygninger ønskes forhøjet til 75 pct. Endvidere er der søgt om tilslutning til, at de nuværende tilskud til indretning af undervisningslokaler og til anskaffelse af undervisnings- og laboratorieudstyr forøges fra 50 pct. til 75 pct. af omkostningerne.

Endelig har man søgt de bevilgende myndigheder om tilslutning til, at der gives statstilskud til dækning af samtlige udgifter i forbindelse med lærlinges befordring over en vis afstand til en teknisk skole og tilskud til delvis dækning af lærlinges udgifter til ophold på skoler og kollegier.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Weikop* til justitsministeren:

„Er det rigtigt, således som det er oplyst i dagspressen, at justitsministeren tillader politiet at benytte tjenestelokaler til omsætning af varer gennem såkaldte indkøbstjenester?“

Weikop: Det forekommer altid noget urimeligt, dersom offentlige institutioner under en eller anden form tillader handel eller fordelingsvirksomhed inden for institutionens rammer. Det er efter min mening urimeligt at benytte lokaler, der tjener offentlige institutioner, til vareomsætning, og i det hele taget må det anses for uheldigt, dersom tjeneste og varefordeling udøves fra samme sted.

Efter hvad der for nogen tid siden blev oplyst i dagspressen, skal politiet i en række byer have oprettet såkaldte indkøbsforeninger eller indkøbstjenester og udøvet vareomsætning fra politiets lokaler. For mig står noget sådant som sagt som uheldigt, og derfor er det, jeg spørger justitsministeren, dels om det er rigtigt, at noget sådant finder sted, dels om den højtærede justitsminister, hvis det finder sted, er skredet ind over for sådanne virksomheders benyttelse af offentlige lokaler.

Jeg vil gerne sige, at det drejer sig ikke her om et spørgsmål om overtrædelse af næringsloven — det er altså ikke et næringsretligt spørgsmål — men ganske enkelt om, hvad det offentlige vil tillade med hensyn til sine lokalers anvendelse, i dette tilfælde altså politiets lokaler, for lige så vel som en privat virksomhed kan forbyde sit personale at formidle varer, hvilket muligvis kan konkurrere med virksomhedens egne kunder, lige så vel kan det offentlige selvfølgelig forbyde, at der afhændes varer i offentlige institutioners lokaler, hvilket jo i givet fald kan være til skade for skatteydende næringsdrivende.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Spørgsmålet om politiets indkøbsforeninger har ikke været forelagt justitsministeriet, før jeg modtog en henvendelse fra Butikshandelens Fællesråd om sagen. Da der ikke for ministeriet forelå oplysninger om disse foreningers omfang, organisation og virksomhed, foranledigede ministeriet, at der gennem rigspolitichefen blev rettet henvendelse til alle landets politikredse med henblik på tilvejebringelse af sådanne oplysninger. Ved den stedfundne undersøgelse er det konstateret, at der i 15 politikredse er oprettet indkøbsforeninger eller etableret særlige rabatordninger for politiets personale. Indkøbsforeningernes virksomhed og rabatordningerne omfatter i det væsentlige almindelige husholdningsartikler og mindre brugsgenstande. Indkøbte varer opbevares sædvanligvis, indtil udleveringen til medlemmerne kan ske, i kælderrum, loftsrum el. lign. på politistationer eller i andre af politiets bygninger. Der har i alle tilfælde været tale enten om rum, som på grund af deres karakter er

[Justitsministeren.]

uegnede til almindelige politiformål, eller om rum, som stilles til polititjenestemændenes rådighed til garderobe, spiselokale o. lign., eller som har været ubenyttede eller kun delvis benyttede. Der foreligger for justitsministeriet ingen oplysninger om, at opbevaringen af varerne har været til ulempe for politiets almindelige arbejde.

Selv om der således kun har været tale om en meget begrænset benyttelse af politiets lokaler til fordel for indkøbsforeningerne, er jeg klar over, at anvendelse af politiets lokaler til modtagelse, opbevaring og udlevering af indkøbte varer i almindelighed ikke kan anses for stemmende med de formål, hvortil disse lokaler er anskaffet og stillet til politiets rådighed. Derfra må dog undtages lokaler, der er stillet til rådighed for personalet til drift af marketenderi.

Efter at den før nævnte undersøgelse, som også har omfattet spørgsmålet om de omhandlede indkøbsforeningers lovlighed med relation til næringslovens bestemmelser, nu er afsluttet, vil den omtalte anvendelse af politiets lokaler, bortset fra marketenderilokaler, blive bragt til ophør, og der vil om få dage tilgå politikredsene meddelelse herom.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om statens istjeneste.

(Anden behandling findes i tidenden, sp. 3586).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 129 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m. og i lov om forskellige forbrugsafgifter.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2799, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 385).

Der var stillet 3 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Udvalgets ordfører (Lars P. Jensen): Ved anden behandling af lovforslaget blev der gjort bemærkninger om ændringen i § 6 i lov om forskellige forbrugsafgifter, lov nr. 44 af 14. marts 1955.

Det drejede sig om afgiften på colaholdige varer, og udvalget havde, efter at betænkningen var trykt, men umiddelbart før anden behandling modtaget en skrivelse fra A/S Dansk Delikatesse Kompagni, som ifølge det oplyste i nogen tid havde haft planer om at fremstille og sælge colaholdige varer her i landet. I skrivelserne kritiserede man den indenlandske afgift på 1 kr. pr. liter, og idet man samtidig sammenlignede colaholdige drikke med andre alkoholfri drikke, som er pålagt en afgift på 20 øre pr. liter, karakteriserede man afgiften på colaholdige varer som diskriminerende. En repræsentant for dette firma har haft foretræde for udvalget og har yderligere begrundet henvendelsen. Modparten, kan jeg vist godt sige, repræsentanter for Bryggeriforeningen og Danske Mineralvandsfabrikanters Fællesforening, har ligeledes haft foretræde for udvalget og begrundet deres modstand mod en lempelse af colaafgiften.

Udvalget har gennemdrøftet ikke blot finansministerens ændringsforslag til paragraffen om colaafgiften, men også hele problemet omkring afgiften på colaholdige varer. Udvalget har bedt om og fået udenrigsministeriets udtalelse om, hvorvidt den gældende colaafgift og den ændring, finans-